

2. Kleine daden

De wrevel groeide, de kiemen voor het verzet waren gelegd. Nu was het alleen nog wachten op een geschikte gelegenheid en de geschikte middelen. Het tij begon te keren en de houding van de bevolking tegenover de Duitse bezetters veranderde. Gedeeltelijk door de omstandigheden, gedeeltelijk door de eisen die Berlijn stelde aan het bezette België.

De gebrekkige voedselverdeling bezorgde de Duitsers een eerste opdoffer. We moesten het stellen met een heel mager voedselrantsoen: 225 gram brood per dag, 10 gram surrogaatkoffie, 50 gram vetstoffen, 30 gram suiker, 500 gram aardappelen en 75 gram vlees. En dan mochten we al blij zijn als we inderdaad kregen wat ons op papier werd beloofd.

Gezin De Geyter.
V.l.n.r. Etienne,
neef Toon, Marcelle,
Luc, Paul en moeder
Maria (4.08.1941
– privéverzameling
Frieda De Geyter).

Zoals algemeen geweten is, begint verzet niet met grote woorden maar met kleine daden. Vanaf september 1940 begonnen Toon en ik in het geheim de radio te beluisteren: de Belgische uitzendingen van de BBC, Radio België, ‘de stem van het vrije vaderland’. Regelmatig werd de jeugd door de Belgische ministers in ballingschap aangespoord om zich te verzetten en niet bij de pakken te blijven zitten. Het *Victory*-teken werd in een van die uitzendingen gelanceerd. Jan Moedwil riep regelmatig op tot weerstand en dan zagen we het: V, vrijheid, *victory*, overwinning. ‘Dat is het, Luc. Nu is het aan ons.’

Toon werd zenuwachtig, hij wou alles tegelijk zeggen en doen. Hij was op zulke momenten niet meer tegen te houden. ‘Kalm, Toon. Niet zo luid, straks hoort je vader ons nog’, moest ik hem aansporen.

‘Maar we gingen toch iets doen? De tijd is rijp. Dit is toch echt iets voor ons.’

‘Ja, akkoord, maar we moeten eerst wel ernstig nadenken en voorzichtig blijven.’

‘Maar niet te lang, er moet actie komen.’

‘In orde, we doen het. Maar zeg het verdorie tegen niemand, of we zijn erbij.’

Toon glunderde. Zo waren we het gewoon: samen iets ondernemen.

‘Ze zullen raar opkijken in Puurs. De Duitsers én de Duitsgezinden. Ik kan bijna niet wachten.’

‘Rustig Toon, we moeten goed overleggen en zorgen dat jouw ouders en mijn moeder niets merken.’

‘Goed, wat spreken we dan af?’

‘Kom morgennacht om één uur. Ik denk wel dat ik materiaal heb. Wees stil en zorg dat je op tijd bent.’

Die vooravond van de derde november 1940 lag Toon zenuwachtig in bed een boek te lezen om wakker te blijven. Hij kon er zijn aandacht niet bij houden. Hij las elk blad drie keer en wist aan het einde nog altijd niet wat hij gelezen had. Toen moeder en vader naar boven kwamen, hield hij zich stil. Eindelijk was het zover: kwart voor één. Voorzichtig sloop hij – nog volledig aangekleed – uit bed. Dan de trap. Die verdomde trap! Met zijn ogen dicht vloekte hij binnensmonds als die venijnig begon te kraken. Gespannen bleef hij staan, hield de adem in en wachtte even. Hij hoorde alleen vader even luider snurken, verder geen reactie. Gelukkig! Dan verder naar beneden. Daar trok hij geruisloos zijn schoenen aan en luisterde eerst nog een halve minuut om er zeker van te zijn dat vader en moeder niets hadden gemerkt. Opgelucht ademde hij de frisse novemberlucht in en stapte dan naar ons huis, zowat honderd meter verder. Ik stond hem al op te wachten, verdekt opgesteld tegen de zijgevel.

‘Het is me gelukt, ze hebben niets gehoord. Heb je het gerief bij?’, vroeg Toon.

‘Ik heb alle restjes witte verf bij elkaar gegoten. Een stevige borstel heb ik ook nog gevonden in onze kelder. Heb jij een zaklamp mee?’, vulde ik aan.

‘Natuurlijk, en voor alle zekerheid heb ik mijn scoutsmes ook op zak gestoken.’

Fier toonde hij me het kleine wapen. Ik besepte dat we daar in geval van nood niet veel aan zouden hebben, maar het gaf ons tenminste het gevoel iets bij te hebben. Zo begonnen we samen aan onze eerste verzetsdaad, ongeorganiseerd, puur uit enthousiasme en zeker van onze zaak. In de Palingstraat verfden we angstig de eerste witte V op een muur. Ik schilderde, Toon lichtte bij en hield ondertussen de omgeving in de gaten. Daarna

wisselden we om. Dan trokken we naar de Hof ten Berglaan, daar moesten zeker V's geschilderd worden. Rustig stapten we door de verlaten straat en kwamen zo aan de wal van Philips, de VNV-burgemeester.

'Daar, recht over zijn huis, op die gevel zetten we er twee.'

Het idee bezorgde ons binnenpret. Morgen zou heel Puurs de V's zien, ook hier, recht over het huis van de oorlogsburgemeester. De Begijnhofstraat kreeg ook haar beurt, dan langs de Hoogstraat naar de Stationsstraat; we begonnen zelfverzekerder te worden. Ik doopte de borstel eens extra in de witte verf en wilde juist de gevel van het station bewerken.

'Stop! Wegwezen, er komt iemand.'

Toon had in de verte het zwakke schijnsel van een fietslamp gezien. Hij doofde onmiddellijk zijn zaklamp en trok me mee achter de muur van het station. Angstig hielden we de adem in. Plots viel mijn blik op gemorste verf.

'Verdorie,' vloekte ik binnensmonds, 'die pot kan ik nog weggoien, maar mijn schoenen niet.'

We hoorden de fietser naderen, het monotone gezoem van de dynamo was een kwelling voor onze oren. We konden niet zien wie het was, maar we vreesden het ergste: *Wehrmacht*. Tot onze verbazing vertraagde de fietser niet. We hoorden hem op geen tien meter van ons, maar hij reed gewoon verder. We hadden vijf minuten nodig om te bekomen, we sloegen elkaar zuchtend en opgelucht op de schouders.

'Dat scheelde niet veel', blies Toon.

'Zeker niet, laten we nu maar snel doorwerken, het gevaar is blijkbaar groter dan we dachten', zei ik tegen mijn neef.

We stapten nu vlugger door en voorzagen nog maar enkele elektriciteitspalen in de Schuttershofstraat van een paar opval-

lende vrijheidssymbolen. Zo belandden we terug in onze eigen straat.

‘Tot morgen en zwijgen als een graf, Toon’, gaf ik mijn neef nog mee.

‘Natuurlijk! Zorg jij maar dat je die verf van je schoenen krijgt en dat die pot en verfborstel verdwijnen’, fluisterde hij.

Die nacht duurde het nog uren voordat we uiteindelijk de slaap konden vatten.

’s Anderendaags was er in Puurs maar één gespreksonderwerp.

‘Heb je het al gezien, al die V’s?’

‘Wie zou dat geriskeerd hebben?’ ‘Die waaghalzen durven tenminste laten zien dat je toch iets kan doen.’

‘Ja, maar ze spelen wel met hun leven.’

‘De fascistten zijn dan blijkbaar toch niet zo onoverwinnelijk.’

‘Luc, pak jij het kannetje eens, de melkboer is er’, riep moeder. ‘Een secondje moeder, ik kom eraan.’

Gehaast wreef ik de laatste restjes witte verf van mijn schoenen en liep als de bliksem om de melkkan. Louis stond al binnen, roodgloeiend van enthousiasme en druk met zijn armen zwaaiend.

‘Dát zijn mannen, Maria! Zo zouden we er meer moeten hebben. En overal staan er *Victory*-tekens... Luc, heb jij het al gezien?’

Ik zette het melkkannetje op de tafel en deed of mijn neus bloedde:

‘Waarover heb je het, Louis?’

‘Wel, over de V-tekens die overal op de muren geschilderd zijn. Ben jij nog niet buiten geweest misschien?’

‘Vandaag nog niet, ik heb wat langer geslapen.’

‘Dan moet je onmiddellijk gaan kijken. Heel het centrum is volgeschilderd. Dát zijn mannen!’